

Informatienota voor de raad

Datum 17 december 2019

Onderwerp	Zwolse kerkgebouwenvisie
Versienummer	V1.0

Portefeuillehouder Monique Schuttenbeld

Informant H.L. Kranenburg
Afdeling Erfgoed
Telefoon 038 498 2465
Email HL.Kranenburg@zwolle.nl
Bijlagen Stappenplan

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

Kennis te nemen van het stappenplan voor de Zwolse kerkgebouwenvisie.

Datum

17 december 2019

Inleiding

De monumentale kerkgebouwen in Zwolle zijn een belangrijk onderdeel van onze geschiedenis en identiteit. Ze vervullen van oudsher een rol in de samenleving als plek voor samenkomst en geloofsbeleving. De kerkgebouwen, kloosters, kapellen en hun interieurs worden breed gewaardeerd ongeacht of men zelf te kerke gaat of niet. Vaak staan kerken op een markante plek in de stad of het dorp en zijn voor velen een herkenningsteken en thuisbaken.

Door de ontkerkelijking verliezen steeds meer kerken hun oorspronkelijke functie. Soms krijgen de gebouwen een nieuwe functie. Soms worden ze gesloopt. Vanuit de groeiende aandacht voor kerkgebouwen is een landelijk samenwerkingsprogramma opgezet tussen rijk, provincies, gemeenten, kerkeigenaren en verschillende erfgoedorganisaties met als titel 'de nationale kerkenaanpak'. Één van de vijf programmalijnen van deze nationale kerkenaanpak is de kerkenvisie. De minister van OCW heeft € 9,5 miljoen beschikbaar gesteld de ontwikkeling van integrale kerkenvisies op gemeentelijk niveau. Wij hebben hiervoor in juni een decentralisatie-uitkering aangevraagd. Deze aanvraag is in de septembercirculaire gehonoreerd. Graag informeren wij u over het vervolg.

Kernboodschap

1.1 Zwolse kerkgebouwenvisie: raadzaam en gewenst

Ook in Zwolle is sprake van ontkerkelijking. We kennen in Zwolle inmiddels diverse voorbeelden van kerken met een herbestemming; van woonbestemming tot boekhandel maar ook tot een nieuwe religieuze functie voor een andere kerkelijke gemeenschap. Er worden in Zwolle echter ook kerken met belangrijke cultuurhistorische waarden gesloopt. Naast het verdwijnen van deze erfgoedbakens worden tevens duurzaamheidskansen en mogelijk kansen om een gebouw een nieuwe toekomst te geven (herbestemming) gemist. Behoud van waardevolle kerkgebouwen is vanuit ruimtelijk, cultuurhistorisch en maatschappelijk oogpunt raadzaam.

Mede naar aanleiding van informatie vanuit het Rijk is er door een aantal kerkelijke gemeenschappen al interesse getoond in een kerkenvisie.

1.2 Zwolse kerkgebouwenvisie: faciliteren dialoog en keuzes

Een kerkenvisie is vormvrij. De Zwolse Kerkenvisie is in de kern bedoeld om met alle betrokken partijen waaronder kerkeigenaren, kerkgenootschappen, de gemeente, deskundigen en betrokkenen een dialoog op te starten over de toekomst van de kerkgebouwen in Zwolle. Vanuit dat gesprek en de kruisbestuiving kan vervolgens worden gekomen tot zo veel mogelijk gezamenlijke en gedragen keuzes over ontwikkelingen rond de kerkgebouwen, de functie, behoud, herbestemming, afstoten of herontwikkeling. Daarbij kunnen ook aspecten zoals de leefbaarheid rond de kerkgebouwen meegewogen worden. Daarom noemen we dit proces niet een kerkenvisie maar een kerkgebouwenvisie.

1.3 Stimuleren van gezamenlijk proces

De gemeente Zwolle heeft de decentralisatie-uitkering voor het (laten) opstellen van een kerkenvisie ontvangen. Wij willen deze kerkgebouwenvisie echter graag opstellen samen met kerkgebouweigenaren, -gebruikers en betrokkenen. Wij vervullen een initiërende en faciliterende rol bij het voeren van de gesprekken. Vanuit een onafhankelijke rol wordt dit proces begeleid door een externe projectbegeleider met ervaring vanuit diverse pilots die vanuit de nationale aanpak al zijn geïnitieerd. Zo willen we tot een gezamenlijk proces komen.

Datum 17 december 2019

1.4 Open proces

Om de wensen vanuit de kerkgebouweigenaren, -gebruikers en betrokkenen zo goed mogelijk te betrekken en een open houding aan te nemen, willen wij een open proces volgen. In bijgevoegd plan van aanpak zijn daarom in eerste instantie 3 eerste stappen benoemd:

1. In beeld brengen: eerste inventarisatie en voorbereiding
2. Dialogoog: betrekken eigenaren/gemeenschappen - bepalen behoefte
3. Analyse: keuze vervolg

Naast de noodzakelijke eerste stap, het inzicht krijgen in het Zwolse kerkenbestand en de eerste contacten met betrokkenen, willen we in de tweede stap in een startbijeenkomst de verwachting, rol en inbreng van kerkeigenaren/gemeenschappen en gemeente bespreken. De uitkomsten bepalen na een analyse de vervolgroute, wie doet mee, wat is nodig en op welke manier kunnen we in gezamenlijkheid zorgen voor een kerkgebouwenvisie die daadwerkelijk nut en effect heeft.

Communicatie

In eerste instantie richt het stappenplan zich op kerkeigenaren/gemeenschappen. In een later stadium kan dit, naar gelang de richting van de kerkenvisie worden uitgebreid met bijvoorbeeld omwonenden, erfgoedorganisaties etc.

Vervolg

Zie bijgevoegd stappenplan voor een uitgebreider overzicht.

Openbaarheid

Openbaar

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

voorzitter, Peter Snijders

secretaris, Ingrid Geveke